Kibirlenmek Ve Böbürlenmek Haramdır
Gönderen Kadir Hatipoglu - Mart 30 2023 13:53:46

                                                                           بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ وَلَا تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحاًۚ اِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْاَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولاً "Yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Çünkü sen yeri asla yaramazsın, boyca da dağlara asla erişemezsin." (İsrâ, 17/37) İnsan nimetler içerisinde iken çabuk kibirlenen ve şımaran bir yapıya sahiptir. Kendisine verilen imkânları bir nimet ve imtihan sebebi ve sorumluluk doğuran bir durum olarak göremez. Her zaman bu nimet ve imkânların kalıcı olduğunu düşünür, bundan dolayı aldanır. İnsanı kibirlendiren şey mal, evlat, makam gibi hususlardır. Bunlara bakarak her şeyin üstesinden geleceğine inanır. Nitekim Ebu Leheb de Müslümanlara ahiretteki cezayı hatırlatmalarına karşılık malını harcayarak bundan kurtulacağını zannederdi. İnsanın kendisini yeterli ve zengin görmesinden dolayı azgınlık ettiği ayette haber verilmektedir كَلَّٓا اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰىۙ . اَنْ رَاٰهُ اسْتَغْنٰىؕ “Hayır! Gerçek şu ki insan, kendini kendine yeterli gördüğü için çizgiyi aşar.” (Alak, 96/6-7). Bu bakımdan kişinin zenginlik hissine kapılıp gurura düşmesi kendisini felakete sürükler. Genellikle zenginleştikçe şımarır, azar, dünyanın bir imtihan yeri olduğunu unutur, hatta Allah’ı dahi tanımaz hâle gelir. Konumuzu oluşturan İsrâ suresindeki ayette insanın, böbürlenerek yürümesi kınanıyor. Zira insanın ne kadar büyüse de boyunun da dağlara ulaşamayacağı, ağırlık bakımından da yeri delemeyeceği belirtilerek böbürlenmenin boş, anlamsız bir kuruntu ve kötü bir huy olduğu vurgulanıyor. Yeryüzünde böbürlenerek, büyüklük taslayarak yürümek ü Kişinin kendisini olduğundan fazla göstermeye çalışması, ü Etrafındaki insanlara tepeden bakması, ü Toplumda uygunsuz söz ve davranışlarda bulunması, ü Her zaman kendisini haklı

görüp başkalarını küçümsemesi sebebiyle olur. Kibirli olmak insanı azdırır. Başkasının hakkını ihlal etmeye sebep olur. Çünkü hiç kimsenin kendisinden hesap soramayacağını, herkesin kendisinden korktuğunu zannederek kişi, hak hukuk tanımaz zalim konumuna düşer. Kur’an-ı Kerim, övünenleri ve kibirlileri Allah’ın sevmediğini
لِكَيْلَا
تَأْسَوْا
عَلٰى مَا
فَاتَكُمْ
وَلَا
تَفْرَحُوا
بِمَٓا
اٰتٰيكُمْؕ
وَاللّٰهُ
لَا يُحِبُّ
كُلَّ
مُخْتَالٍ
فَخُورٍۙ “Kaybettiklerinize üzülmeyesiniz ve O’nun size verdikleriyle şımarmayasınız diye (böyle yapmıştır). Allah kendini beğenen, böbürlenen hiç kimseyi sevmez.” (Hadîd, 57/23) belirterek, kibirden uzak kalmayı, insanlardan yüz çevirmemeyi ve yeryüzünde böbürlenerek yürümemeyi emretmektedir
وَلَا
تُصَعِّرْ
خَدَّكَ
لِلنَّاسِ
وَلَا تَمْشِ
فِي
الْاَرْضِ
مَرَحاًؕ
اِنَّ
اللّٰهَ لَا
يُحِبُّ
كُلَّ
مُخْتَالٍ
فَخُورٍۚ “Gurura kapılarak insanlara burun kıvırma, ortalıkta çalım satarak yürüme; unutma ki Allah gurura kapılıp kendini beğenen hiç kimseyi sevmez.” (Lokman, 31/18).
Çünkü kibirlenmenin ahirette cezasının büyük olacağı, ebedî olarak cehennem kapılarından girileceği ayette haber verilmektedir
قٖيلَ
ادْخُلُٓوا
اَبْوَابَ
جَهَنَّمَ
خَالِدٖينَ
فٖيهَاۚ
فَبِئْسَ
مَثْوَى

الْمُتَكَبّ&#16
16;رٖينَ “Onlara, “İçinde ebedî
olarak kalacağınız cehennemin kapılarından girin içeri!” denilecek. (Vaktiyle) ululuk
taslamış olanların kalacağı (bu) yer ne kötü!” (Zümer, 39/72).
Müminler ise, yeryüzünde mütevazı olarak yürürler
وَعِبَادُ
الرَّحْمٰنِ
الَّذٖينَ
يَمْشُونَ
عَلَى
الْاَرْضِ
هَوْناً
وَاِذَا
خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُو&#16
06;َ قَالُوا
سَلَاماً
“Rahmân’ın has kulları yeryüzünde vakarla yürüyen,
cahiller onlara laf attığı zaman, “selâm” deyip geçen kullardır.”
(Furkân, 25/63) ve birbirlerine karşı merhametli davranırlar. Allah’ın adı anıldığı ve
kendilerine nasihat edildiği zaman derhal secdeye kapanır, Rab’lerini överek tesbih
eder, büyüklük taslamazlar
اِنَّمَا
يُؤْمِنُ
بِاٰيَاتِنَ&#15
75; الَّذٖينَ
اِذَا
ذُكِّرُوا
بِهَا
خَرُّوا
سُجَّداً
وَسَبَّحُوا
بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ
وَهُمْ لَا
يَسْتَكْبِر&#16
15;ونَ “Âyetlerimize yürekten inananlar ancak o
kimselerdir ki, bunlarla kendilerine öğüt verildiğinde büyüklük
taslamadan secdeye kapanırlar ve rablerini hamd ile tesbih ederler.” (Secde, 32/15).
Peygamberimiz (s.a.s), لاَ
يَدْخُلُ
الْجَنَّةَ
مَنْ كَانَ
فِي قَلْبِهِ
مِثْقَالُ
ذَرَّةٍ مِنْ
كِبْرٍ “Kalbinde hardal tanesi kadar kibir
bulunan kimsenin cennete giremeyeceğini” (Müslim, “İman" 147), kişinin

kendisini büyük görüp halktan uzak kalmasıyla cebbarlar arasına katılacağını ve onların başına gelen musibetin kendisine ulaşacağını لاَ يَزَالُ الرَّجُلُ يَذْهَبُ بِنَفْسِهِ حَتَّى يُكْتَبَ فِي الْجَبَّارِينَ فَيُصِيبُهُ مَا أَصَابَهُمْ ‏ “Kişi kendini yüksek göre göre sonunda cebbar (zorbalar) içersine yazılır ve onların başına gelen onun da başına gelir.” (Tirmizî, “Birr", 61) haber vermektedir. Kibir, boş kuruntudan başka bir şey değildir. Gerçekten; değerli, akıllı, bilgili ve erdemli insanlar daima alçak gönüllü, ağır başlı olurlar. Bunun en güzel örneğini de Peygamber Efendimiz göstermiştir. Peygamberimiz kibirden nefret etmiş, bütün Müslümanlara karşı mütevazı olmayı değişmez bir davranış kuralı hâline getirmiştir. Müslümanların Peygamberimizi çok sevmelerinde de alçak gönüllülüğünün önemli bir payı olmuştur. “Alçak gönüllü, mütevazı ol ki, Allah seni yüceltsin" sözü darbı mesel hâline gelmiştir. Burada yasaklanan kibirlilik sadece birey için değil İslam toplumu için de geçerlidir. Öyle ki İslam devletinin yöneticileri ve komutanları her tür kibir, zorbalık, gurur, kendini beğenme, yüksekten bakma gibi davranışlardan uzak kalmışlardır. Hatta savaş alanında bile gurur ve kibre neden olacak sözlerden kaçınmışlardır. Yaşayışlarında hep sadeliği tercih etmişlerdir. Bu nedenle onlar hiçbir zaman fethettikleri yerlerin halkını kibir ve gururla korkutup ezmemişlerdir. Kişi, üzerinde yürüdüğü yerin altında kendisinden nice güçlü kuvvetli insanların yattığını düşünmeli, o bakımdan mütevazı olarak yürümelidir. Yani zorbaların, azgınların yürüdüğü gibi, yeryüzünde böbürlenerek, sağa sola eğilip çalım satarak yürümemelidir. Böyle bir yürüyüş büyüklenme alametidir. Kuşkusuz ki kişi bu davranışıyla yeri delemediği gibi boyca da dağlara ulaşamaz. Başka bir ifade ile sağa sola bükülmekle, övünmekle ve kendini beğenmekle dağların tepelerine ulaşamaz. Büyüklük ve övünmek hastalığına yakalananlar toplum içinde sevilmeyen ve saygı gösterilmeyen insanlardır. Sevilmiş olsalar bile bu sevgi yapmacık olur. Bunların makam ve mevkileri servetleri ellerinden çıkınca çevresindeki kişilerin dostlukları da sona erer. Dünyada yalnızlığa terk edildikleri gibi ahirette de yalnız kalacaklardır. Öyleyse; her şeyin sahibinin Allah olduğunu, mülkü verenin de alanın da O olduğunu idrak etmeli, Allah’ın nimetlerini tüketirken böbürlenmenin bizi alçaltacağını bilmeliyiz.

                                Dr. Ercan ESER

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler